

Scripties 2014/ 2015

De erkende vaktherapeutische opleidingen hebben de beste scripties van het studiejaar 2014/2015 geselecteerd. Zij prezen deze scripties, contractwerkstukken, praktijkonderzoeken en praktijkproducten om hun kwaliteit, theoretische onderbouwing en/of vernieuwende ideeën. Van elke inzending wordt een korte samenvatting van de inhoud gegeven. Is uw interesse gewekt, aarzel dan niet om contact op te nemen met de auteur(s) voor meer informatie.

ArtEZ Conservatorium, Muziektherapie, Enschede

Van Essengarde 10, Enschede. T: 053-4828100

If I Had A Hammer

Using Music (Therapy) in Nonviolent Struggle

Herman van Veelen

Geweldloos verzet is een vorm van conflict transformatie die het meest bekend is van leiders als Ghandi en Martin Luther King. Momenteel is er een beweging van vluchtelingen in Europa die geweldloos verzet gebruiken om voor hun rechten op te komen. Uit een literatuuronderzoek komen 25 technieken naar voren om dit soort geweldloos verzet te ondersteunen met muziek en muziektherapie. Een paar voorbeelden van muzikale technieken zijn: entertainment, overtuiging door tekst, muziek als teken van aanwezigheid, sfeer veranderen, verboden muziek maken en moed opbouwen; en van therapeutische technieken: politiserende hulpverlening, empowerment en geweldloosheidstraining.

Discipline: muziektherapie
Focus: geweldloos verzet
Werkveld: conflict transformatie
Doelgroep: vluchtelingen
Contact: E: HermanvanVeelen@gmail.com

Christelijke Hogeschool Windesheim, School of Human Movements and Sports, Psychomotorische Therapie, Zwolle

Campus 2-6, Zwolle. T: 038-4699699

Gelukkig zijn is de juiste verdeling tussen inspanning en ontspanning

Lenneke van 't Wout (bachelor)

Relatief veel studenten kampen met somberheids- en spanningsklachten. In dit quasi-experimenteel praktijkonderzoek is het effect onderzocht van een (verkort) hardlopenplus programma op somberheidsklachten, gezondheidsgerelateerde kwaliteit van leven en spanningsklachten bij psychomotorische therapie-studenten (n=85) én Leraar Lichamelijke Opvoeding-studenten (n=90). Hardlopenplus is een combinatie van hardlopen en lichaamsgerichte interventies. Bij voor- en nameting zijn (gevalideerde) vragenlijsten afgenomen wat betreft stemming, kwaliteit van leven en spanningsklachten. Er is geconcludeerd dat, bij deze gezonde populatie, het HardlopenPlusprogramma geen significant grotere verbetering liet zien tussen voor- en nameting ten opzichte van de controlegroep.

Discipline: psychomotorische therapie
Focus: verminderen van depressieve klachten, verbeteren van gezondheidsgerelateerde kwaliteit van leven en verminderen van spanningsklachten bij studenten
Werkveld: GGZ
Doelgroep: studenten opleiding PMT-BA (18-26 jaar)
Contact: E: lvtwout@hotmail.com

Lichaamsbewustzijn, emotieherkenning en impulsiviteit bij patiënten met een cluster B persoonlijkheidsstoornis

Alyanne van den Hoek (Master opleiding)

Een exploratief onderzoek naar lichaamsbewustzijn, emotieherkenning en impulsiviteit bij deze doelgroep. Binnen de onderzoeksgroep (n = 33) wordt onderscheid gemaakt tussen patiënten met en zonder traumaklachten (n = 18; n = 15). De totale onderzoeksgroep scoorde gemiddeld op lichaamsbewustzijn en impulsiviteit en bleek ten opzichte van normpopulaties veel problemen te hebben met het herkennen van eigen emoties. De groep met traumaklachten scoorde significant lager op emotieherkenning en hoger op impulsiviteit dan de groep zonder traumaklachten. Er bleek een significante matig sterke correlatie ($r = -.68$) tussen lichaamsbewustzijn en emotieherkenning bij de groep met traumaklachten.

Discipline: psychomotorische therapie

Focus: lichaamsbewustzijn, emotieherkenning, impulsiviteit, trauma, correlatie

Werkveld: forensische psychiatrie

Doelgroep: volwassenen; cluster B persoonlijkheidsproblematiek

Contact: E: alyannevdhoek@gmail.com

CODARTS, Hogeschool voor de Kunsten, Masteropleiding Danstherapie, Rotterdam

Kruisplein 26, Rotterdam. T: 010-2171100

A Choreographic Model for Dance Movement Therapy

Stephanie Lama (M DaT)

Deze fenomenologische studie maakt gebruik van kwalitatieve arts-based onderzoek methoden, inclusief choreografie en optreden in danstherapie binnen een therapeutische omgeving. Deze methoden hebben effect op de therapeutische relatie en de kwaliteit van de communicatie tussen cliënt en therapeut. De ruimte voor het gezamenlijk creëren, verkregen door het maken van een dans en het geven van een voorstelling, laat zien een integrerend effect te hebben op het persoonlijke proces van de cliënt. De conclusie bevat tevens een reflectie van de onderzoeker op de meerdere "ways of knowing" waar een onderzoeker/therapeut/co-creator mee te maken heeft gedurende het complexe praktijk gerichte onderzoeksproces.

Discipline: danstherapie

Focus: structuren van het therapeutisch proces en het verminderen van symptomen

Doelgroep: psychiatrische patiënten met PTSS

Contact: www.spaceinmotion.org E: stephanie@spaceinmotion.org

Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, Creatieve Therapie Opleidingen, Nijmegen

Kapittelweg 33, Nijmegen. T: 024-3531111

Samen actief met muziek en beweging

Een actieonderzoek naar de invloed van psychomotorisch- en muziektherapeutische interventies op de sociale interactie van CVA-revalidanten binnen het ZZG-Herstelhotel te Groesbeek

Robbin Zwaan & Lisa Ramke

Een actieonderzoek waarin gebruik is gemaakt van een field- en deskresearch om interventies te ontwikkelen die sociale interactie kunnen stimuleren. Na het aanbieden van de gekozen interventies werd met behulp van de Individualized Music Therapy Assessment Profile (IMTAP-social) en gestructureerde vragenlijsten gemeten welke invloed de interventies hebben op de sociale interactie van de CVA-revalidanten. Hieruit bleek dat de uitgevoerde interventies sociale interactie bij CVA-revalidanten binnen het Herstelhotel bevorderen en eenzaamheidsgevoelens verminderen.

Disciplines: psychomotorische therapie & muziektherapie

Focus: interventieontwikkeling, meten van sociale interactie

Werkveld: revalidatie

Doelgroep: ouderen
Contact: E: robbinzwaan1@hotmail.com
E: liramke@gmail.com

Spelend naar een (h)echte toekomst!

Psychomotorische therapie ter bevordering van een veilige gehechtheidsrelatie bij zeer jonge moeders met ernstige gedragsproblemen en hun baby's

Lotte ten Thije

Naar aanleiding van dit kwalitatief ontwikkelingsonderzoek is met behulp van interviews, literatuuronderzoek en praktijkonderzoek, de psychomotorische moeder-baby behandelmodule *Spelend naar een (h)echte toekomst!* ontwikkeld. Deze module heeft als hoofddoel om de sensitiviteit van de zeer jonge moeder te vergroten om zo een gezonde gehechtheidsrelatie tussen moeder en baby te stimuleren.

Discipline: psychomotorische therapie
Focus: behandelmodule, moeder-baby behandeling, veilige gehechtheidsrelatie, doorbreken generatieproblematiek
Werkveld: jeugdzorg^(Plus)
Doelgroep: zeer jonge moeders (12-23 jaar) met ernstige gedragsproblematiek en hun baby's
Contact: E: Lotte.tenthije@outlook.com

Iets wat blijft als alles verdwijnt

Een kwalitatieve effectevaluatie over wat beeldende therapie kan bijdragen aan de behandeling van ouderen met dementie

Felicitas Tauer

Het onderzoek combineert actuele kennis uit vaktherapeutische en neurowetenschappelijke literatuur met de kennis van behandelaars en beeldend vaktherapeuten. Uit literatuuronderzoek en interviews blijkt dat beeldende therapie een positief effect op de kwaliteit van leven van ouderen met dementie kan hebben. Bovendien zijn er aanwijzingen dat beeldende therapie een geschikte methode is om de achteruitgang van het geheugen tegen te gaan. Dit door middel van zintuigelijke stimulatie, beweging en een holistische en cliëntgerichte benadering.

Discipline: beeldende therapie
Focus: effectevaluatie, neurobiologie
Werkveld: ouderenzorg
Doelgroep: ouderen met dementie
Contact: E: f.tauer@posteo.net
<https://hbo-kennisbank.nl/record/oai:repository.samenmaken.nl:smpid:54529>

Schemagerichte dramatherapie en psychodrama

Een consensus-based onderzoek over schemagerichte dramatherapie en psychodrama voor cluster C- persoonlijkheidsstoornissen binnen een klinische setting

Emma Rugenbrink

In dit onderzoek is een behandelproduct ontwikkeld voor de schemagerichte dramatherapeutische behandeling van cliënten met een cluster C- persoonlijkheidsstoornis. Het ontwikkelde consensus-based behandelproduct 'Spelen met schema's en modi' is een praktische leidraad voor iedere dramatherapeut die training heeft gehad in het schemagericht behandelen.

Het behandelproduct is ontwikkeld op basis van de kennis en expertise van 10 (psycho)dramatherapeuten en een uitgebreide literatuurstudie. De cliënt tevredenheid over deze therapievorm is gemeten aan de hand van vragenlijsten (n=38).

Discipline: dramatherapie
Focus: ontwikkeling van een consensus-based behandelproduct
Werkveld: klinisch werkveld

Doelgroep: volwassenen met een cluster C- persoonlijkheidsstoornis
Contact: E: emma_rugenbrink@hotmail.com, e.rugenbrink@dimence.nl

Hogeschool Utrecht, Creatieve Therapie, Amersfoort

Nieuwe Poort 21, Amersfoort. T: 088 481 8283

Empathisch Improviseren

Sigrid Pieterman-Fokkens

Een onderzoek naar empathisch improviseren door de muziektherapeut binnen een muziektherapeutisch aanbod. De afzonderlijke begrippen empathie en improvisatie komen vaak in dezelfde literatuur voor en hebben ook veel met elkaar te maken, maar worden nog niet echt als combinatie gebruikt. Om er achter te komen wat empathisch improviseren is, is er een literatuuronderzoek in combinatie met interviews met 9 muziektherapeuten uit 7 verschillende werkvelden uitgevoerd. Dit heeft geresulteerd in een definitie met inbegrip van kenmerken, indicaties, behandeldoelen, interventies en behandelresultaten.

Discipline: muziektherapie
Focus: ontwikkeling definitie empathisch improviseren met kenmerken, indicaties, behandeldoelen, interventies en behandelresultaten
Werkveld: diverse werkvelden
Doelgroep: muziektherapeuten
Contact: E: sigridpieterman@hotmail.com

IK BEN-

Ik ben emotioneel, Ik ben rationeel en Ik ben wijs

Vivian Kohl

Een beeldend therapeutische module over de integratie van beeldende werkvormen in de module 'aandachtsvaardigheden' vanuit de modulaire aanpak van de Dialectische Gedragstherapie voor jongeren, toegepast bij adolescenten van 18 t/m 25 jaar op de Psychiatrische Dagkliniek van het Zwaans Medisch Centrum. Voorafgaand heeft er praktijkgericht ontwikkelingsonderzoek plaats gevonden. De module en het gelijknamige werkboek bieden een kader voor de beeldende DGT met onder andere doelen, de houding van de therapeut en mogelijke werkvormen.

Discipline: beeldende therapie
Focus: module voor de 'Aandachtsvaardigheden' binnen Dialectische Gedragstherapie voor adolescenten van 18 t/m 25 jaar
Werkveld: adolescenten en volwassenen
Doelgroep: adolescenten met borderline persoonlijkheidsproblematiek
Contact: E: kohl772@gmail.com, T: 06-19977459

Hogeschool Zuyd, Creatieve Therapie, Heerlen

Nieuw Eyckholt 300, Heerlen. T: 045-4006060

Dans kinders, dans!

Een actiegericht onderzoek naar de positieve invloed van dans- en bewegingstherapie op de vertraagde ontwikkeling bij kinderen in Zuid-Afrika.

Judith Brosens & Maud Gubbels

Het onderzoek is uitgevoerd bij The Pebbles Project, een organisatie die zich inzet voor de educatie van kinderen op wijnboerderijen in Stellenbosch. Dans- en bewegingssessies met de kinderen hadden een positieve invloed op hun vertraagde ontwikkeling. Hierdoor hebben we een dans- en muziekboek ontwikkeld met een CD die de leerkrachten op de crèches kunnen gebruiken.

Discipline: dans- en bewegingstherapie
Focus: ontwikkeling dans- en muziekboek, implementatie van dans en beweging in Zuid-Afrika

Werkveld: kinderen, ontwikkelingshulp
Doelgroep: kinderen die te maken hebben met verwaarlozing, armoede en het Foetaal Alcohol Syndroom
Contact: E: judithbrosens@hotmail.com
E: maud.gubbels@gmail.com

Hulptroepen in de strijd tegen kanker 2.0

Een actiegericht onderzoek naar de implementatie van muziektherapie in het behandelaanbod op de multidisciplinaire oncologieafdeling in het Atrium MC

Bart Darding

Een actiegericht onderzoek waarin een muziektherapeutisch behandelaanbod is opgesteld voor de oncologieafdeling van het Atrium MC in Heerlen. Hierbij is een supportief en palliatief aanbod ontwikkeld met receptieve, actieve en begeleidende werkvormen. Tevens is de invloed van muziektherapie op de kwaliteit van leven gemeten aan de hand van ondervragingen en vragenlijsten.

Discipline: muziektherapie
Focus: ontwikkelen muziektherapeutisch behandelaanbod, invloed op kwaliteit van leven
Werkveld: oncologie
Doelgroep: oncologiepatiënten
Contact: E: darding.bjm@gmail.com

De A is van Autisme de B is van Beeldend

Beeldend aanbod voor kinderen met autisme

Amy Ruigt & Marieke Trienekens

Een actiegericht waarin onderzoek is gedaan naar materialen, werkvormen en technieken uit de beeldende therapie die zicht bieden op de mogelijkheden van kinderen met autisme op het gebied van sociaal gedrag, communicatie en flexibiliteit. Dit onderzoek is uitgevoerd in samenwerking met VAZOM (www.vazom.nl) en St. Jan Baptist (www.janbaptistkerkrade.nl). In dit onderzoek zijn 6 activiteiten aangeboden. In totaliteit hebben dertien kinderen in de leeftijd van 6-20 jaar deelgenomen aan dit onderzoek. In de resultaten van dit onderzoek zijn de mogelijkheden van kinderen met autisme in positieve zin zichtbaar geworden.

Discipline: beeldende therapie
Focus: procesgericht werken, exploreren
Doelgroep: kinderen
Contact: E: marieketrienekens@hotmail.com
E: amy_ruigt@hotmail.com

Uit je angst op de planken

Een actiegericht onderzoek naar het verlagen van de speldrempel in de dramatherapeutische interventie als voortraject op het cognitief gedragstherapeutische behandelprotocol voor sociale angststoornis voor SGLVG cliënten binnen de specialistische deeltijdbehandeling STEVIG.

Katie van der Klaauw

In een actiegericht onderzoek is een dramatherapeutische interventie ontwikkeld waarin de speldrempel wordt verlaagd voor SGLVG cliënten met een sociale angststoornis. In de interventie wordt gewerkt met de cognitief gedragstherapeutische techniek taakconcentratietraining. De onderzoeksresultaten beschrijven onder andere de therapeutische attitude, dramatherapeutische werkvormen en de randvoorwaarden voor de interventie. Over de onderzoeksresultaten is consensus bereikt.

Discipline: dramatherapie
Focus: behandeling, interventieontwikkeling, sociale angststoornis, speldrempel
Werkveld: specialistische deeltijdbehandeling
Doelgroep: SGLVG (Sterk Gedragsgestoord Licht Verstandelijk Gehandicapten) cliënten

met een sociale angststoornis
Contact: E: katievanderklaauw@hotmail.nl

Stenden Hogeschool, Leeuwarden

Rengerslaan 8, Leeuwarden. T: 058-2441441

Is creativiteit de sleutel tot het vergroten van assertiviteit?

Een onderzoek naar in welke mate beeldende therapie verandering laat zien op het gebied van assertiviteit bij de leerlingen van de onderbouw op de JJ Boumanschool

Floor Klaverkamp

Een onderzoek waarin met behulp van literatuurstudie, observaties afkomstig uit uitgevoerde beeldende interventies en effectmetingen gemeten door een zelfontwikkelde scorelijst, antwoord gegeven is op de centrale vraag. De aangeboden interventies waren voornamelijk hechtingsinterventies. Er is voorzichtig te concluderen dat binnen deze studie, beeldende therapie een verandering teweeg heeft gebracht bij de leerlingen van de onderbouw op het gebied van assertiviteit, zowel op individueel als groepsniveau.

Discipline: beeldende therapie
Focus: assertiviteit, effectmeting, interventies
Werkveld: praktijkschool
Doelgroep: jongeren, sociaal emotioneel
Contact: E:floorklaverkamp@hotmail.com

Muziektherapie bij psychotische kwetsbaarheid.

Een gestapeld N=1 praktijkonderzoek naar een muziektherapeutische interventie van psychotisch kwetsbare patiënten die last hebben van negatieve symptomen binnen een forensische behandeling.

Linda de Glee

Een onderzoek met een pretest- posttest design, waarin gebruik is gemaakt van literatuuronderzoek, een nieuw ontwikkelde vragenlijst en van de PANSS als gevalideerd instrument. De resultaten zijn afgeleid van de constatering en antwoorden van het formele netwerk, de patiënt en van de mediumbevindingen. Er werd vooruitgang geconstateerd op de stemming en er werd een duidelijke vooruitgang gevonden op de negatieve symptomen en tevens een toename van betrokkenheid in sociaal contact.

Discipline: Muziektherapie
Focus: N=1, pretest- posttest design, effectonderzoek, interventie
Werkveld: Forensische psychiatrie
Doelgroep: Volwassenen
Contact: E: linda@orkz.net

Vrije Universiteit, Faculteit Bewegingswetenschappen, Amsterdam

Bezoekadres: De Boelelaan 1105, Amsterdam. T: 020-4445059

Aquatic balance skills and self-perceived motor competence in children with Autism Spectrum Disorder (masterscriptie)

Willemijn van Waarden & Kristine Wijdenes

Een exploratief onderzoek waarin balansvaardigheden en motorische competentie beleving in het water werden vergeleken tussen kinderen met (n=11) en zonder autismespectrumstoornis (n=21). De meetinstrumenten, 'The Obstacle Course' en 'Aquatic Self-perceived Motor Competence Scale for Children' (ASMSC), zijn hiervoor zelf ontwikkeld. De groepen verschilden niet significant van elkaar in balansvaardigheden en motorische competentiebeleving in het water. 'The Obstacle Course' bleek een betrouwbaar meetinstrument, de ASMSC echter niet.

Discipline: psychomotorische therapie, hydrotherapie
Focus: balansvaardigheden, motorische competentiebeleving, ontwikkeling meetinstrument, ontwikkeling vragenlijst
Werkveld: kinderen en jeugd
Doelgroep: kinderen met een autismespectrumstoornis
Contact: E: emmawillemijn@telfort.nl
E: kristinewijdenes@gmail.com

Opleiding Psychomotorische kindertherapie

Bezoekadres: Burg.Verderweg 11, Utrecht; T: 06-19013919

Psychomotorische kindertherapie, yoga en de behandeling van post traumatische stressstoornis (PTSS)

Berit van den Berg van Saparoea

In de multidisciplinaire behandelrichtlijn voor angststoornissen worden traumagerichte Cognitieve Gedragstherapie en Eye Movement Desensitization and Reprocessing als eerste keus behandelingen voor PTSS genoemd. Toch is er veel recent neurobiologisch onderzoek waaruit blijkt dat trauma hiernaast beter via een 'bottom-up' benadering behandeld kan worden: via het lijf. Traumatiserend kan gezien worden als niet effectief hebben kunnen handelen. Trauma sensitieve yoga kan een middel zijn binnen psychomotorische therapie, waarmee cliënten hun eigen arousal en emoties leren reguleren en effectief leren handelen.

Discipline: Psychomotorische therapie
Focus: Behandeling
Werkveld: Kind en jeugd
Doelgroep: Cliënten gediagnosticeerd met PTSS
Contact: E: info@beritvandenbergh.com